

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет корекційної і соціальної педагогіки та психології
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

Дипломна робота магістра
з теми

**СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ БЕЗРОБІТНОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ**

Виконала:
студентка 2 курсу,
групи Szbl-M18
спеціальності
232 Соціальне забезпечення
Ощипко Уляна

Кам'янець-Подільський - 2019 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 НАУКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ.....	6
1.1 Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави.....	6
1.2. Міжнародні стандарти соціального захисту.....	19
Висновки до I розділу.....	30
РОЗДІЛ 2 МОЛОДЬ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА СТАНОВИЩЕ МОЛОДІ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	33
2.1 Молодь як соціально-демографічна група.....	33
2.2 Соціальні проблеми молоді та державна молодіжна політика.....	39
2.3 Стан та проблеми молоді на ринку праці в Україні.....	50
Висновки до II розділу.....	59
РОЗДІЛ 3 ПОШУК ВИРІШЕННЯ ШЛЯХІВ ПОДОЛАННЯ БЕРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ.....	60
3.1 Нормативно-правове забезпечення зайнятості молоді.....	60
3.2 Роль Державної служби зайнятості у подоланню молодіжного безробіття.....	76
3.3 Шляхи вдосконалення працевлаштування молоді та подолання проблеми молодіжного безробіття.....	85
Висновки до III розділу.....	92
ВИСНОВКИ.....	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	98
ДОДАТКИ.....	108
Додаток А. Розподіл зареєстрованих безробітних в Україні станом на 1 листопада 2019 р. за віковими групами.....	108
Додаток Б. Розподіл безробітних по Хмельницькій області станом на 1 листопада 2019 року за віковими групами.....	109

ВСТУП

Наша робота об'єднала дві проблематики соціального характеру: соціальний захист і подолання безробіття серед молоді, як важливої соціально-демографічної групи.

Проблема соціального захисту для України є актуальною, оскільки соціально-економічні умови майже тридцятилітнього розвитку в умовах незалежності не створили омріяного суспільства загального добробуту. Значна частина населення, серед якої, на жаль, і молоді люди, потребує соціальної підтримки і соціального захисту. Питання становлення і розвитку соціального захисту в Україні тією чи іншою мірою вивчалось В. Андрєєвим, К. Батигіним, С. Бичковим, Н. Болотіною, Ю. Васильєвою, В. Галагановим, І. Григор'євою, А. Дутчак, В. Зубенко, Р. Івановою, С. Калашниковим, Г. Півняком, Т. Ругляк, Ю. Рудиком, В. Самчинською, Б. Сташківим, Н. Холод, В. Шайхатдіновим, І. Шаманаєвим, Є. Яригіною та ін.

Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні з початку 90-х років і до сьогодні торкнулися всіх сфер життєдіяльності суспільства та всіх соціальних груп. Молоде покоління, яке живе в сучасних умовах, виросло в складній обстановці руйнування стереотипів поведінки, стрімких і не завжди позитивних соціально-економічних процесів та суспільних трансформацій. Тому для сучасної України питання про те, що являє собою сучасна молодь, який її потенціал і ціннісний базис, є особливо актуальними.

Дослідження проблем молоді в Україні є актуальним, оскільки необхідно на державному рівні створювати умови для самореалізації молоді та включення її у процеси розвитку України. Це розширить соціальну базу перетворень, забезпечить соціальне, культурне і економічне відтворення й розвиток держави.

Дослідженню проблем державної молодіжної політики присвятили свої праці вітчизняні та зарубіжні вчені, політичні діячі. Серед них заслуговують на увагу роботи В. Андрущенко, М.Багмета, В. Беха, Є.Бородіна, М. Лукашевича, І. Мигович, І. Пінчука, С. Толстоухової та інших. Проте проблеми молоді в нашій державі залишаються актуальними й сьогодні, а тому потребують негайного вирішення. Серед них на першому місці стоїть проблема безробіття серед молоді. Проблеми

працевлаштування молоді та регулювання її зайнятості досліджено в працях вітчизняних та зарубіжних науковців О. Абашиної, О. Балакіревої, Д. Богині, І. Бондар, Р. Джекмана, М. Долішнього, О. Дяків, Л. Ільч, Т. Заяць, С. Калініної, Т. Кір'ян, Е. Лібанової, Л. Лісогор, Н. Лук'янченко, Ю. Маршавіна, Т. Парсонса, І. Петрової, В. Петюха, В. Рибалко, М. Хромова, Л. Шаульської, О. Яременко та інших. Утім, представлена тема дослідження є вельми актуальною, оскільки питання працевлаштування молоді в Україні залишається невирішеним. Більш того, останнім часом відбувається погіршення соціально-економічних умов, що призводить до ускладнення зазначеного процесу та потребує перегляду наявного інструментарію та чинників, що мають найбільш вагомий вплив на його складові. Відсутність зайнятості не дає можливості молодій людині реалізувати себе як особистість, знайти гідне місце у житті. Це і визначило вибір теми нашого дослідження: **«Соціально-правовий аналіз системи соціального захисту безробітної молоді в Україні»**.

Об'єктом дослідження є безробітна молодь, як соціально-демографічна група і об'єкт соціальної політики.

Предметом дослідження є соціальний захист безробітної молоді.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати методологічні засади системи соціального захисту, виявити стан зайнятості та безробіття серед молоді і розкрити шляхи розв'язання проблеми молодіжного безробіття в Україні.

Завдання дослідження:

1. Розкрити методологічні засади системи соціального захисту в Україні та його нормативно-правову базу.
2. Охарактеризувати молодь як соціально-демографічну групу, окреслити її основні проблеми.
3. Виявити стан зайнятості та безробіття серед молоді та правові гарантії працевлаштування молодих людей.
4. Розкрити шляхи розв'язання проблеми молодіжного безробіття в Україні та соціального захисту молоді на ринку праці.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано загальнонаукові методи теоретичного рівня аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення науково-теоретичних та емпіричних даних.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає в узагальненні наукових підходів до визначення сутності, призначення соціального захисту; аналізі нової нормативно-правової бази соціально-правового захисту загалом та трудових прав молоді зокрема; виявлення сучасного стану з безробіттям серед молоді на основі статистичних даних.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що розглянуті можливі шляхи і запропоновані рекомендації щодо вирішення проблеми молодіжного безробіття.

Особистий внесок автора в одержанні наукових результатів полягає у: науково-практичному аналізі статистичних даних Державної служби зайнятості та Державної служби статистики.

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки магістерської роботи знайшли своє відображення у збірнику наукових праць студентів та магістрантів факультету колекційної та соціальної педагогіки і психології (Збірник наукових праць студентів та магістрантів факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології / за ред. Н.С. Гаврилової. – Вип. 12. – Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2019. – 372 с. – С. 345-349).

Структура дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків (обсяг основного тексту – 97 сторінок), списку використаних джерел (109 найменувань). Робота має 2 додатки на 2 сторінках. Загальний обсяг роботи складає 109 сторінок.

ВИСНОВКИ

1. Метою соціальної політики у соціальній державі є створення умов для розвитку та оптимального функціонування соціальних відносин, надання особливого захисту тим верствам населення, які його потребують, а саме: об'єктам соціальної політики, розв'язання або пом'якшення соціальних проблем, спричинених економічними обставинами.

Головне завдання державної соціальної політики – забезпечити соціальну стабільність суспільства, його соціальну безпеку, а також соціальний захист громадян.

Доцільно трактувати «соціальний захист» як функцію суспільства по забезпеченню соціального положення громадянина, що склалося внаслідок дії соціальних ризиків, відповідно до умов, які визначаються з його невід'ємних і загально визнаних прав. Соціальний захист є, з одного боку, функціональною системою, тобто системою напрямів, за якими вона здійснюється, а з іншого – системою інститутів, що її забезпечують (державна, суд, профспілки та інші громадські організації). У будь-якій державі є ціла система соціальних інститутів, які здійснюють соціальний захист громадян. Соціальний захист може бути якісно забезпечений лише у соціальній державі, під якою розуміють сучасну політико-правову систему, де поняття «соціальна» має важливе значення, воно пов'язане із соціальним життям людей, підкреслює, що держава бере на себе турботу про матеріальний добробут громадян, здійснює функцію регулювання економіки з обов'язковим урахуванням екологічних вимог, забезпечує захист економічних і соціальних прав людини.

Проаналізувавши стан справ у нашій державі з позицій дотримання стандартів, можна зазначити, що наразі не вирішено проблему реалізації міжнародно-правових гарантій соціальних прав громадян і міжнародно-правових зобов'язань України щодо модернізації діючої системи соціального захисту в національному законодавстві. У переважній більшості випадків закони з питань

ратифікації міжнародних договорів приймаються без одночасного прийняття нових або внесення змін до чинних законів України, що впливають із цих договорів. Отже, Україна визнає міжнародні стандарти в соціальній сфері, але не вживає достатніх заходів для їх практичної реалізації.

Нині існує необхідність поступового реформування вітчизняної системи соціального забезпечення з метою максимально можливого її наближення до відповідних міжнародних стандартів, закріплених в актах МОП.

Для успішного здійснення соціального захисту в Україні доцільно модернізувати Податковий кодекс, а також розробити і прийняти Соціальний кодекс, який має закріпити не тільки термінологію, а й принципи соціальної держави, механізм впровадження соціальних програм, контроль за дотриманням соціально спрямованого законодавства.

2. Поняття «молодь» трактується в різних науках – соціології, філософії, педагогіці і т.д. – майже однозначно. Вікові рамки демографічної групи “молодь” в Україні – 14-35 років. У цей період років відбувається соціальне самовизначення молодої людини: здобуття освітнього статусу, вибір професії, самовизначення у сфері трудових відносин, у трудовому колективі, створення родини, вибір місця проживання, формування позицій у суспільно-політичній і культурно-дозвіллевій сферах суспільства та ін. В сучасних умовах українська молодь є однією з найуразливіших в економічному та найбезправніших у соціально-правовому відношенні соціальних спільнот. Серед основних проблем молоді варто виділити такі: відсутність перспектив, політична турбулентність, скрутне матеріальне становище, незабезпеченість житлом, складність працевлаштування, обмеженість доступу до якісних освітніх і медичних послуг, незадовільний стан здоров'я тощо.

3. Незважаючи на невисокий рівень безробіття в Україні в порівнянні з загальноєвропейським рівнем, молодь являє особливу категорію, в якій проблема зайнятості має яскраво виражений характер і вимагає перманентного державного моніторингу та розробки політики молодіжної зайнятості як частини загальної політики зайнятості в країні.

З 2010 року в Україні має місце незначна тенденція до стабілізації рівня

молодіжного безробіття, однак це зумовлено не дієвими заходами державної політики зайнятості відносно сприяння працевлаштуванню молоді, а демографічною ситуацією та загальним старінням населення. Безробіття серед молоді є найвищим серед інших вікових груп, що відображає труднощі, з якими стикаються молоді люди при пошуку роботи. Протягом січня-жовтня 2019 року серед тих, хто мав статус безробітного молоді становила 34%. Це дає підстави віднести молоді у цьому віці до групи найвищого ризику, бо труднощі пошуку першого місця роботи пов'язані не тільки з загальноекономічною та політичною кризами, а ще й з нестійкістю життєвих установок молоді, занадто амбіційною позицією молодих працівників, відсутністю практичних навичок і досвіду роботи та, як наслідок, низьким професійним статусом. Отже, ефективному працевлаштуванню молоді на українському ринку праці заважають не тільки суб'єктивні умови, які залежать від шукачів, а ще й відсутність дієвого державного механізму регулювання процесів працевлаштування випускників навчальних закладів.

В чинному законодавстві працевлаштування молоді та захист її трудових прав відображенні у Кодексі законів про працю України, законах України «Про зайнятість населення», «Про охорону праці», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Законодавчо закріплені зобов'язання держави щодо надання працездатній молоді першого робочого місця на строк не менше двох років, а також гарантованого надання роботи за фахом на період не менше трьох років молодим спеціалістам – випускникам державних навчальних закладів, потреба в яких раніше заявлена підприємствами, установами, організаціями, бронювання на підприємствах з чисельністю понад 20 чол. до 5% загальної кількості робочих місць за робітничими професіями для обов'язкового працевлаштування молоді.

Чинне законодавство з питань працевлаштування молодих випускників не завжди дотримується, тому потребує воно відповідних доопрацювань, поправок і узгоджень.

4. Найбільш перспективними шляхами подолання молодіжного безробіття можна вважати наступні. Вдосконалення нормативного-правового забезпечення захисту молоді на ринку праці. Зокрема, забезпечити пільгові умови працевлаштування студентам, що навчались за державним замовленням, а також сприяти розвитку молодіжного підприємництва. Забезпечення інвестиційної привабливості української економіки через створення статистичних кластерів, технологічних платформ, технопарків, стартапів і спін-офф-підрозділів.

Модернізація галузевої структури регіонів України, виходячи з наявних трудових ресурсів та особливостей традиційного господарювання. Зокрема, у значній кількості аграрних регіонів України у стані занепаду знаходиться переробна промисловість, що може стати джерелом створення нових робочих місць і запровадження “здорової” конкуренції серед населення, зокрема молоді.

Запровадження ринку землі має сприяти розвитку фермерства у сільській місцевості, яка особливо страждає на брак робочих місць. І тут потрібна цілеспрямована підтримка молодих фермерів.

Розвиток та вдосконалення інноваційної практики профорієнтаційної роботи. Формувати позитивне ставлення до праці як до виду людської діяльності, усунення дискримінаційного ставлення до певних професій як до менш соціально престижних. Здійснювати орієнтацію молоді на вибір затребуваних професій на регіональному ринку праці.

У навчальних закладах запровадити спецкурси з техніки пошуку роботи та організації власної справи.

Можливо, доцільним може бути повернення до більш активного використання Молодіжних бірж праці у регіонах.

Для вирішення проблеми молодіжного безробіття потрібно визначити ряд першочергових стратегічних державних пріоритетів у сфері промислової політики, до яких відносяться: імпортозаміщення; енерго- та ресурсозбереження; біотехнологічна програма; програма кліматостійке сільське господарство; нанотехнологічна програма; вітчизняний оборонно-промисловий комплекс, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз реформування соціального сектору в Україні. Громадська організація «Бюро соціальних та політичних розробок» URL: https://bureau.in.ua/downloads/news/2016-08-02/Legislation_rep.pdf (дата звернення 17.10.2019).
2. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посіб. Київ : Атіка, 2002. 128 с.
3. Безусий В.В. Правове регулювання працевлаштування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. : 12.00.05. Харків, 2007. 19 с.
4. Безусий В. В. Юридичні гарантії зайнятості та працевлаштування населення. Право і Безпека. Харків, 2012. № 3. С. 255-258.
5. Бичков С. Аналіз становлення та розвитку системи соціального захисту в різних країнах світу та можливість адаптації набутого досвіду до умов України. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Київ, 2006. № 3. С.189 – 195.
6. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. Київ, 2005. 381 с.
7. Большая О. Проблема зайнятості молоді на ринку праці України. Економіка і регіон. Київ, 2012. № 2. С. 114-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2012_2_24 (дата звернення 20.09.2019).
8. Бондаревська К. В. Овчарик А.Ю. Конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці. Молодий вчений. Херсон, 2015. № 2(1). С. 106-109.
9. Бондарець Б. Б. Молодь як об'єкт і суб'єкт соціокультурних процесів у сучасному українському суспільстві: аксіологічний аспект. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Соціологія. Миколаїв, 2013. Т. 225, Вип. 213. С. 31-34.

10. Борданова Л. С., Рощина Н.В. Особливості процесу працевлаштування молоді на ринку праці. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Київ, 2016. № 13. С. 130-135.
11. Бородін Є. І. Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991 – 2004 рр.): Монографія. Донецьк : Герда, 2006. 472 с.
12. Буяк Б. Молодь, як особлива соціально-демографічна група в умовах становлення соціально-правової держави та громадянського суспільства. Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. Київ, 2007. Вип. 36. С. 198-209.
13. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-економічні відносини. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 440 с.
14. Бюджет – 2020: які соцвиплати планують для українців. Юридична газета online. URL: <http://yur-gazeta.com/golovna/byudzhzet--2020-yaki-socviplati-planuyut-dlya-ukrayinciv.html> (дата звернення 20.11.2019).
15. Вітряк Т.Б. Сучасний стан вітчизняного ринку праці та зайнятості населення. Сучасні проблеми ринку праці і зайнятості в контексті політики швидкого економічного зростання : матер. засідання круглого столу (17 трав. 2018 р., м. Київ). Київ : ПІК ДСЗУ, 2018. С. 26-30.
16. Волинський Г. Про соціальну диференціацію населення. Економіка України. Київ, 2008. № 2. С. 78-84.
17. Галаганов В.П. Право социального обеспечения : Учебник. Москва : Изд. Центр «Академия», 2014 р. 416 с.
18. Головатий М.Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення. Київ : Наук. думка, 1993. 220 с.
19. Головатий М.Ф. Соціологія молоді. Курс лекцій. Київ: МАУП, 2006. 304 с.
20. Грушко В. І. Пенсійна система України : навч. посіб. Київ : Кондор. 2006. 334 с.
21. Гуменюк І. Формування системи соціального захисту населення. Право України. Київ, 2007. № 11. С. 44-52.

22. Двуліт З., Моренець Ю. Молодь на ринку праці: проблеми та шляхи вирішення. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Економіка і управління. Київ, 2014. Вип. 29. С. 227-233.

23. Джаман М.О. Проблеми зайнятості населення України та пропозиції щодо їх вирішення у контексті економічного розвитку. Сучасні проблеми ринку праці і зайнятості в контексті політики швидкого економічного зростання : матер. засідання круглого столу (17 трав. 2018 р., м. Київ) (за наук. ред. С.М. Кожем'якіної). Київ : ІПК ДСЗУ, 2018. 54 с. С. 4-6.

24. Денисенко К. В. Деякі аспекти гармонізації системи соціального захисту в сучасних умовах фінансово-економічної нестабільності. Науковий вісник Сіверщини. Серія : Право. Чернігів, 2018. № 3. С. 34–45.

25. Державна служба зайнятості. Надання послуг особам з числа молоді у січні-жовтні 2019 р. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/68> (дата звернення 11.11.2019).

26. Державна служба зайнятості. Ситуація на ринку праці у першому півріччі 2019 р. URL: https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/2._sytuaciya_na_rynku_praci_1.pdf (дата звернення 11.11.2019).

27. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 рр. – URL: [Державна цільова zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-p](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-p) (дата звернення 11.02.2019).

28. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с.

29. Донченко Т. О. Формування державної молодіжної політики в Україні: історико-правовий аспект. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Державне управління. Миколаїв, 2010. Т. 125, Вип. 112. С. 141-145.

30. Дутчак А. В. Соціальне забезпечення громадян: сучасний стан та перспективи розвитку. Молодий вчений. Херсон, 2017. №5. (45). С. 89-93.

31. Зубенко В.В., Самчинська І.В., Рудик А.Ю. Бюджетний моніторинг. Київ, 2015. 72 с.

32. Економічна активність населення України. Статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ: Державна служба статистики, 2019. 205 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/07/zb_EAN_2018.pdf. (дата звернення 10.10.2019).
33. Єпіфанов А. О., Сало І.В., Дьяконова І.І. Бюджет і фінансова політика України : навч. посіб. Київ : Наук. думка, 1997. 303 с.
34. Єсінова Н. І., Світлична І.В. Ринок праці молоді: проблеми та шляхи їх вирішення. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Харків, 2013. Вип. 2(2). С. 187-193.
35. Калашников С.В. Теоретичні аспекти формування соціальної сфери в сучасних економічних умовах. Ефективна економіка. Київ, 2016. № 1. С.47-55.
36. Кваша О.С. Ринок праці в Україні: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. Вип. 22. Миколаїв, 2018. №22. С. 1074-1079
37. Кір'ян Т.М. Державне фінансове забезпечення соціальної сфери : монографія / За ред. д.ф, проф. Т.М. Кір'ян. Київ : В-во Чабаненко Ю., 2016. 398 с.
38. Клименко А. Л. Соціальний захист і соціальне забезпечення в умовах євроінтеграції України: окремі аспекти. Теорія і практика правознавства. 2017. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2017_2_11 (дата звернення 29.12.2018).
39. Коваль Г. Актуальні проблеми молоді України. Вісник Львівського університету. Львів, 2012. Вип. 28. С. 160-164.
40. Коваль Г. В. Принципи державної молодіжної політики в Україні. Теорія та практика державного управління. Харків, 2012. Вип. 2. С. 180-186.
41. Коваль Г.В. Розвиток державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації [монографія] / Г. В. Коваль. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 432 с.
42. Кожем'якіна С.М. Єдиний шлях прискорення економічного зростання – створення якісних робочих місць в промисловому секторі. Сучасні проблеми ринку праці і зайнятості в контексті політики швидкого економічного зростання : матер.

засідання круглого столу (17 трав. 2018 р., м. Київ) (за наук. ред. С.М. Кожем'якіної) Київ : ІПК ДСЗУ, 2018. 54 с. С. 6-10.

43. Кожушко Н. І. Комплексний механізм реалізації державної молодіжної політики: інноваційний та модернізаційний потенціал. Аспекти публічного управління. Дніпро, 2015. № 3. С. 43-50.

44. Кожушко Н. І. Механізми реалізації державної молодіжної політики і розширення транскордонного співробітництва України. Державне будівництво. Харків, 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_34. (дата звернення 08.12.2018).

45. Конституція України : прийнята 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-18> (дата звернення 10.12.2018).

46. Копетюк М. Нормативно-правові аспекти визначення понять «соціальний захист» і «соціальне забезпечення». Історико-правовий часопис. Луцьк, 2019. № 1 (13). С. 66-69.

47. Корнієнко В. Реалізація ідеалу соціально-правової держави в українському суспільстві. Право України: юридичний журнал. Київ, 2001. №2. С. 47-53.

48. Кремень О.І., Васильчук А.Ю. Молодь на ринку праці України. Економічний простір. Дніпро, 2015. №97. С. 84-91.

49. Кучин С.П. «Человеческий капитал» и проблемы трудоустройства молодежи в современной Украине. Экономика и управление. Минск, 2012. № 3. С. 131-135. URL: http://media.miu.by/files/store/items/eiup/31/eiu_31_2012_22.pdf. (дата звернення 20.07.2019 р.)

50. Лібанова Е. Бідність в Україні: визначення, критерії та показники. Україна: аспекти праці. Київ, 1997. № 7. С. 4-9.

51. Лібанова Е. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. 248 с.

52. Лібанова Е., Цимбал О., Ярош О., Лісогор Л. Перехід на ринок праці молоді України: результати міжнародного дослідження «School-to-work transition surveys» в Україні у 2013 та 2015 роках. Міжнародне бюро праці. Женева : МОП, 2016. URL:

http://www.un.org.ua/images/documents/4507/wcms_536293.pdf (дата звернення: 12.03.2019).

53. Магновський І. Демократична, соціальна, правова держава і громадянське суспільство: єдність та обумовленість. Право України. Київ, 2005. № 7. С. 23-33.

54. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні : монографія Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.

55. Мартинова Л. Б. Корегування системи соціального захисту з урахуванням змін та економічних. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Хмельницький, 2017. № 2(1). С. 215–221.

56. Мартинюк І. В. Поняття та значення стимулювання працевлаштування громадян, які є недостатньо конкурентоспроможними на ринку праці. Митна справа. Львів, 2013. № 5(2.2). С. 178-185.

57. Метьюлкіна Н. Б. Молодіжна політика України як пріоритетний і специфічний напрям діяльності держави. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. Харків : ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. № 1 (27). С. 185-192.

58. Можливості для молоді / Упор. А. Коновалов, М. Шишкова, Д. Таран. Харків : ХМЦДМ, 2007. 76 с.

59. Молодежь в СССР. Статистический сборник. Москва: Финансы и статистика, 1990. 255 с.

60. Молодь в Україні. Дослідження молодіжного сектора: проблеми та перспективи (за ред. О.І. Локшиної. Київ : Студія «uStudio Design», 2006. 169 с.

61. Молодь України (Короткий статистичний довідник). Київ : Український науково-дослідний ін-т проблем молоді, 1991. 217 с.

62. Москаленко В. В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. Наукові записки. Т. 21. Київ, 2003. С. 42.

63. Нагребельний, В. П. Соціальні державні стандарти і нормативи. Юридична енциклопедія : [в 6 т.] / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2003. Т. 5 : П-С. 736 с.

64. Надання послуг особам з числа молоді. Державна служба зайнятості. Аналітична та статистична інформація. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/68> (дата звернення 10.10.2019).
65. Назарова Г. В. Особливості функціонування ринку праці молоді в інституціональному середовищі. Бізнес Інформ. Харків, 2016. № 4. С. 131-137.
66. Ніколаєва О., Квіт А. Нізалева О., Сологуб І. Безробіття серед молоді: дрібниця чи вирок? URL: <https://voxukraine.org/uk/bezrobittya-sered-molodi-dribnitsya-chi-virok/> (дата звернення: 15.03.2019)
67. Оксьом І. Г. Правове регулювання соціальної сфери: сучасний стан та напрями удосконалення. Публічне право. Ужгород, 2015. № 4. С. 246-253.
68. Павловський В.В. Основи ювенології: монографія. Київ : Дакор, КНТ, 2007. 238 с.
69. Пакт заради молоді-2020. URL: <http://careerhub.in.ua/pact-for-youth-2020/> (дата звернення 14.09.2019).
70. Пасічніченко С. В. Соціальний захист молоді у сфері працевлаштування як знаряддя реалізації державної політики зайнятості. Соціальна робота в Україні: теорія і практика. 2013. № 12. С. 151-161.
71. Перепелиця М.П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект). Київ : Український інститут соціальних досліджень, Український центр політичного менеджменту, 2001. 242 с.
72. Підлипна Р. П. Система соціального захисту населення в Україні в сучасних умовах: сутність і основні складові. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Економічні науки. Полтава, 2015. № 1(1). С. 16-22.
73. Пірен М. І. Основи політичної психології: навч. посібник. Київ : Міленіум, 2003. 418 с.
74. Політологічний енциклопедичний словник (за ред. Ю.С. Шевчука, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка). Київ : «Генеза», 2004. 735 с.
75. Правознавство. Словник термінів : навч. посіб. / за ред. В. Г. Гончаренка. Київ : Юрисконсульт КНТ, 2007. 636 с.

76. Працевлаштування молоді – корисні поради. URL: <https://chmnu.edu.ua/pratsevlashtuvannya-molodi-korisni-poradi/> (дата звернення 18.11.2019).

77. Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні : Декларація Верховної Ради України від 15 грудня 1992 № 2859-XII. Дата оновлення 03.03.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>. (дата звернення 01.08.2019).

78. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 № 2745-VIII. Дата оновлення 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення 29.09.2019 р.).

79. Про затвердження Положення про державну службу зайнятості : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2019 р. №945. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0733-19> (дата звернення 18.10.2019).

80. Про затвердження Типового положення про молодіжний трудовий загін : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 р. №899. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-2006-%D0%BF> (дата звернення 18.07.19).

81. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України від 5 лютого 1993 р. № 2998-XII. Дата оновлення 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12> (дата звернення 28.07.19).

82. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21 червня 2001 року № 2249-VIII. Дата оновлення 20.01.2018 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2558-III> (дата звернення 18.07.19).

83. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09..2015 р. №1017-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2015-%D1%80> (дата звернення 18.07.19).

84. Раєвнева О.В., Нос І.Є. Молодь на ринку праці в Україні: оцінка сучасного стану зайнятості. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаїв, 2014. Вип.2. С. 322-327.

85. Роїна О.М. Законодавство про соціальний захист населення. Київ : КНТ. 2008. 557 с.

86. Садовська А. О. Ринок праці і ринок праці молодих спеціалістів як об'єкт наукових досліджень (історична ретроспектива) Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Київ, 2014. № 2. С. 33-38.

87. Свиначук А. Проблематика працевлаштування молоді у сучасному суспільстві. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/pracevlashtyvannya-molodi/> (дата звернення 10 червня 2019)

88. Синичук С. М., Бурак В.Я. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Київ : Знання, 2003. 306 с.

89. Ситуація на ринку праці та результати діяльності державної служби зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/68> (дата звернення: 10.11.2019)

90. Ситуація на ринку праці та результати діяльності обласної служби зайнятості у січні-лютому 2019 року. Хмельницька обл. URL: <https://khm.dcz.gov.ua/analytics/65> (дата звернення: 10.11.2019)

91. Скуратівський В. А., Палій О.М. Основи соціальної політики : навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 200 с.

92. Соціальний захист молоді та інших вразливих. категорій населення Комітет з питань молоді і спорту ВРУ. URL: <http://komsport.rada.gov.ua/documents/sluhannja/74256.html> (дата звернення: 10.10.2019).

93. Соціологія: Курс лекцій (за ред. В. М. Пічі). Київ : Заповіт, 1996. 344 с.

94. Социологическая энциклопедия : [в 2 т.] Т. 1. (гл. ред. В. Н. Иванов) Москва : Мисль, 2003. 694 с.

95. Сторожук Р. Молодіжна політика в Україні на шляху до євроінтеграції. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ. Одеса, 2005. Вип. 4 (24). С. 170-178.

96. Сучасна молодіжна політика і соціальна робота в Україні / За ред. Якименко В.І. Київ, 2001. 129 с.

97. Тимофєєва М. І. Соціальні проекти в системі соціального захисту населення. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки. Київ, 2018. № 5. С. 73–80.

98. Тимофєєва М. І. Сутність соціального захисту населення. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Северодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2016. №6. С. 169-174.
99. Федоренко Н. І. Молоді фахівці на ринку праці: особливості відбору персоналу Ринок праці та зайнятість населення. Київ, 2015. № 2. С. 40-43.
100. Форескул Н. Соціальний захист населення як чинник формування соціальної держави. Вісник КНТЕУ. Держава і економіка. Київ, 2009. №2. С. 34-46.
101. Хохрякова І.В. Державне управління зайнятстю молоді в контексті формування нових державно суспільних відносин в Україні : автореф. дис. канд. наук з держ. управління : 25.00.01. Дніпропетровськ, 2010. 20 с.
102. Шаповал В. Конституційна категорія соціальної держави. Право України. Київ, 2004. № 5. С. 14-20.
103. Шевчук П. І. Соціальна політика : навч. посіб. Львів : Світ, 2003. 400 с
104. Шумило М. М. Міжнародні стандарти в сфері соціального захисту. Університетські наукові записки. Хмельницький, 2012. № 3. С. 243-249.
105. Щодо вдосконалення пенсійного законодавства в Україні. Аналітична записка Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1830> (дата звернення: 17.11.2019).
106. Щотова Ю.М. Правове регулювання працевлаштування молоді в Україні: монографія. Київ : АПСВ, 2007. 192 с.
107. Якубенко О. Функції соціальної держави. Етапи формування Соціальний захист Київ, 2003. № 7 С. 37-40.
108. Яригіна Є. П. Забезпечення стабільності системи соціального захисту України в умовах євроінтеграції. Актуальні проблеми соціального права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю проф. І. М. Сироти (м. Одеса, 31 жовт. 2017 р.). Одеса : Фенікс, 2017. С. 158-16.
109. Ярошенко І. С. Право соціального забезпечення: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 232 с.